

శ్రీమద్భగవద్గీతా

భీష్మనాథ సత్వనాథాయనమః

C94

కి న్నె ర సా ని పా ట లు

కో కి ల మ్మ పె ం డ్డి

విశ్వనాథ సత్యనారాయణ

/s/ Hareni
9/4/60

ప బ్లి షర్ :

వి. వ ర ల క్షి

మారుతీనగర్, విజయవాడ - 2.

సర్వస్వామ్యములు
కవివి

నాల్గవ ముద్రణము
౧౯౫౬

చరలక్ష్మీ ప్రిస్, విజయవాడ - 2.

3.

చిత్రాలు
బాపి బానవి

కిన్నెరసానిపాటలు

కల్పన :

కిన్నెర మహాపతివ్రత. అందరు తెలుగుకన్నెలకు మోసే ఉద్విగ్నహృదయ. ఎక్కువ తెలుగు కుటుంబాలకు సామాన్యమైన ఆత్మకోడళ్ళ పోరాటం ఆ యింట్లోనూ వెలసింది. కొడుకు నుఖ మెరుగని అత్తకు కిన్నెరమీద నింద లాగోపించటం పని అయింది. ఒకప్పుడు ఆవిడ చేసిన నింద భరించటం కష్టమైంది. కిన్నెరవ్యాధయం శోకంచేత ప్రళయసముద్రం అయింది. కిన్నెరభర్త ఏంచేస్తాడు? తల్లికి కాదనాతేడు, భార్యను ఓదార్చుకోమాతేడు. ఆశ్చర్యకరమంతో కిన్నెర అడవులవెంట పరుగెత్తింది. భర్త పోయి ఆమెను వద్దని కాని లించుకొన్నాడు. ఆమె అతనికొగ్గిల్లోనే కదలి నీరై వాగై ప్రవహించింది. అతడు శోకించి శోకించి శిల అయినాడు.

వనములను దాటి “వెన్నెల బయలు” దాటి
తోగులను దాటి దుర్గమాదులను దాటి
పులుల యడుగుల నడుగులు కలుపుకొనుచు
‘రాళ్ళ నాగు’ దాటి పథాంతరములు దాటి

అచట కిన్నెరసాని—

నా యాత్మయందు

నిప్పటికి దాని సంగీతమే నదించు...

8A

58 B

కిన్నెరపుట్టుక

ఓహో కిన్నెరసానీ
ఓహో కిన్నెరసానీ
ఊహమాత్రముగోపల
నేలనిలువ వే జవరాలా !

కగిపోతి నియవెల్ల చు
తగలిచితి నాజీవము
మగిపోయి నాగుండియ
సురిగిపోయెనే ప్రియరాలా - ఓహో !

తనయెడ తప్పే యున్నది
అచుకోవే నాధునిదెస
వనితలు నీవలె కఠినలు
కనిపించరువే యెందును - ఓహో !

ఇంత కోప మేమిటికే
యింత పాత మేమిటికే
ఇంతులు జగమున సతులగు
నింతలు సేయుదుగటవే - ఓహో !

అప్పుడేగదా నాకొగిట
కప్పితి నీ శోకమూరి
అప్పుడే నిలువున నీరే
యెప్పుడు ప్రానహించితివే - ఓహో !

అంత పనే పూనితివో
అంతకోస మొందితివో
ఇంతి ! నను శిక్షింపగ
నింకొకమాగ్గము లేదట - ఓహో !

రాలపైన తొలినాళుల
కా లిడగా నోర్వలేవు
రాలను కొండల గుట్టల
నేలా ప్రానహించెదవో - ఓహో !

సీవు మహాపతిశీలవు
కా నని నే నంటినటే
అటు లంటిన నాకంతము
కటారి త్రొందకపోతిన - ఓహో !

వెన్నెలవలె తెల్లని నీ
సన్నని మేవిపసందులు
కన్నులకును కనిపించెను
చిన్నితరగచాటువోలె - ఓహో !

నీ యోమ్యారపు పడకలు
మాయురే ! కనిపించెను గో
నులకలుగా ప్రవహించిన
సెలయేటి భనమ్మార్తిని - ఓహో !

నీ నవ్వులు నురుగులుగా
నీ వళు లవి తరగలుగా
నీ కన్నులు మీనులుగా
నీకరణిని ప్రవహించెను - ఓహో !

నీ జఘనము నిసుకతిన్నె
గా జూచిన నాకన్నులు
ఊడిపడవు నేలపైన
నురిసిపోవు లోనైతొనె - ఓహో !

మున్ను భగీరథ భూపతి
వెన్ను వెంట పరుగె తిన
అ న్నాకధునీవై ఖరి
నున్నది నీ చన్నత్రోవ - ఓహో !

పరుగె తెడు నీవేణీ
బంధము పూనితిచేతను
కరమున వేణికి బదులుగ
కాల్వగటై నీటిపొరలు - ఓహో !

ఎడమచేత నీకొంగును
 ఒడిచిపట్టుకొంటి చెనీ
 తడిచేతను కొంగులేక
 తడబడితిని ప్రియురాలా ! - ఓహో !

నీ పాదమ్ములు మోచిన
 నా ఫలమ్మున చెమ్ముట
 ఈ పగినిని వాగువైన
 నీవై ప్రేమము చూపెడి - ఓహో !

నీవే నా జీవితమణి
 నీవే నా జీవేశ్వరి
 నీవే నా చూడామణి
 నీవేనే ప్రియురాలా - ఓహో !

నీవే యిట్లెతినిసో
 జీవము లుండునె నామై
 నీవలె నేను ప్రవాహం
 బైవచ్చెద రానీవే - ఓహో !

ఈవు రసాకృతి వగుటను
 ఈవైఖరి ప్రవహించితి
 నేను శిలాహృదయుండను
 పూనుదునె ధునీవైఖరి - ఓహో !

మునుపే నీకన్నులు గని
అనుకొంటిని నీవు నదీ
వనితపు మానుషజన్మము
కనినానని మనసులోన - ఓహో !

ఈ తనగల కదలికలో
ఓ తరుణీ! నీకంత
శ్రీతారుణ్యము తోచగ
పోతివట పరుగులెత్తి - ఓహో !

నిను కౌగిట నదిమిన నా
తనువుపులక లణగలేదు
కను విప్పితిన్ లేదో
నిను కానగ లేనైతిని - ఓహో !

ఈ దురదృష్టుడ నే మని
రోదించెద నడవులందు
నీదే నీదే తప్పని
వాదించిన నడవు లెల్ల - ఓహో !

ఇదిగో చేతులను చాచితి
నేడ్చుచుంటి కంత మెత్తి
ముదితా ! వినిపించుకొనక
పోతివట ప్రియరాలా - ఓహో !

నీకై యేడిచి యేడిచి
 నా కంఠము సన్నవడియె
 నా కన్నులు మందగించె
 నా కాయము కొయ్యబారె - ఓహోహో!

ఈయేడుపు రొదలోపల
 నా యొడలే నే నెఱుగను
 నా యీ దేహా మి దేమో
 తాయినోలె నగుచున్నది - ఓహోహో!

కిన్నెరనడకలు

కరిగింది కరిగింది

కరిగింది కరిగింది

కరిగి కిన్నెరసాని వరదలై పారింది

తరుణి కిన్నెరసాని తరకల్లు కట్టింది

పడతి కిన్నెరసాని పరుగులు పెట్టింది

కదిలింది కదిలింది

కదిలింది కదిలింది

కదిలి కిన్నెరసాని వొడుగులుపోయింది

సుదతి కిన్నెరసాని సుళ్ళుగా తిరిగింది

ముదిత కిన్నెరసాని మరుసులు గ్రక్కింది

నడిచింది కడరాళ్ళు

గడిచింది పచ్చికల్

తడిసి కిన్నెరసాని సుడలలో మొరసింది

జడిసి కిన్నెరసాని కడలందు వారిసింది

సుడిసి కిన్నెరసాని జడలుగా కట్టింది

కరగగా కరగగా

కాంత కిన్నెరసాని

తగగచాలులమధ్య తళ తాళా మెరిసింది
 నురుసుపిండులతోడ బిరబిరా నడిచింది
 ఇసుక నేలపై న బుసబుసా పొంగింది

కదలగా కదలగా
 కాంత కిన్నెరసాని
 సమచుక్కైన లేళ్ళకదుపులా తోచింది
 కదలు తెల్లని పూలచదివోలె కనిలింది
 పదలు తెల్లనితామ్ర సడగలా విరిసింది

నడనగా నడనగా
 నాతి కిన్నెరసాని
 తొడిమ యూడినపూవుపడతిలా తోచింది
 కడు సిగ్గుపడు రాచకన్నెలా తోచింది
 బెడగుబోయిన రత్నపేటిలా తోచింది

సతి రాయివలె మారి
 పడియున్న చోటనే
 పడతి కిన్నెరసాని పడవేక తిరిగింది
 ముగుడ కిన్నెరసాని వగచెంది తిరిగింది
 వెలది కిన్నెరసాని గలగలా తిరిగింది

తాను నదిగాఁగనేల
 నైనా ననుచు లోన
 పూని కిన్నెరసాని పొగిలింది పొగిలింది
 ము కగీతికనాలె మోగింది మోగింది
 ఒకచోట నిలువలే కురికింది పురికింది

ఏ వుపాయముచేత
 నైన మిచ్చి తాను
 మనిసి కిన్నెరసాని నగుదామ యనిపించి
 ఆపలేనంత కోరికచేత విలపించి
 ముగుద కిన్నెరసాని మొరసింది మొరసింది

తను వీడితే వోర్చు
 కొనలేడు కాబోలు
 బ్రతికుండగా యింతప్రణయమ్ము కలనంచు
 తెలిసితే యింతకంత చెలిమి వుండే నాచు
 తలపోసి తలపోసి సాలసె కిన్నెరసాని

అటువంటి పతితోడి
 అటువంటి కాపురం
 బిటుచేసికొంటినం చెక్కడా లేనంత
 వగచెంది వగచెంది వనిత కిన్నెరసాని
 వనరింది వనరింది వనిత కిన్నెరసాని

తుద కేమి చేయగా
 నెదవోక అలవోక
 సతి రాలుగా మారి పడియున్న గుట్టపై
 అతిన తన కెరటాలహస్తాలతో చుట్టి
 వెతపొంది వెతసొంది బిట్టు ఘోషించింది

మాది మాటికి కొండ
 మాదిగా పడివున్న
 తన నీరుకాణ్ణి చేతుల కెగిలిస్తుంది
 పలకవా యని మ్రోతపడి పల్కరిస్తుంది
 సతిగుట్టపై తాను వ్రాలియేడుస్తుంది

“ఓ నాథ ! ఓ నాథ !
 ఓ నాథ ! ఓ నాథ !
 నాకుమల్లే నీవు నదివోలె పారరా
 జలముగా యిద్దగము కలిసి పోదామురా
 కెరటాలు కెరటాలు కెగిలిద్దామురా

ఓ నాథ ! ఓ నాథ !
 ఓ నాథ ! ఓ నాథ !
 నీయందు తప్పింక నేను చెయ్యను లేర
 ఆనడెట్టితి వేని అడుగుదాటను లేర
 ఇక జన్మలో కోప మింత పొందను లేర

రార ! ఓహో నాథ
 రార ! ఓహో నాథ
 వెలది నీ కిన్నెరా కలగిపోయిందిరా
 నాతి నీ కిన్నెరా పడిపోయిందిరా
 పడతి నీ కిన్నెరా బడలిపోయిందిరా

ఓ నాథ ! నీయందు
 నేను చేసిన తప్పు
 తిరిగి యెప్పటికైన తీర్చుకుంటానురా
 నీతోన నీదిరా నాతోన నాదిరా
 మరల నాతో నీవు మాటాడబోవురా"

పిలిచింది పిలిచింది
 పిలిచింది పిలిచింది
 పిలిచి కిన్నెరసాని పిలుచు తాపేసింది
 బడలి కిన్నెరసాని పడిపోయినట్లుంది
 తరుణి కిన్నెరసాని కెరటాలు తగ్గింది

వనరింది వనరింది
 వనరి కిన్నెరసారి
 మండియారిన నిప్పుమాదిగా నారింది
 తనకర్మ మింతియే యని లోన ననుకుంది
 తన కింక పతితోడి తగులు లే దనుకుంది

చేతులారా తాను
 చేసుకున్నానాని
 యింతి కిన్నెరసాని యేడ్చినా యేడ్చులూ
 సుదతి కిన్నెరసాని చూపినా దుఃఖమూ
 అవికూడ జలములై ఆమెలో కలిసిన్

“నీలిమబ్బుల బోలు
 నిడివి నీ చేతులు
 న న్నింక కౌగిలించగరావు కాబోలు
 కడుప్రేమతో చేరగాలేవు కాబోలు
 నెచ్చుదిగ నాయెడల్ నిమరవు కాబోలు

నేను కోపము నంది
 నీప్రక్క నుండగా
 వలదన్నకొద్ది నా పదము లొత్తుచు నీవు
 తెలచి కౌగింటిలో తేర్చుకుంటూ నీవు
 నాతోమ్ము తలచేర్చగారావు కాబోలు

తలిరాకువంటి మె
 తని యెఱపెదతో
 తార్చి నామోము నద్దగరావు కాబోలు
 నాయెడల్ మివుల సందపుకుప్ప యని చెప్పి
 ఎల్లతావులను ముద్దిడరావు కాబోలు”

అని సన్నగొంతుతో
 ననరి కిన్నెరసాని
 రోద యడంగిన పావురాయిగొంతుకవోలె
 తనలోన తా నేమొ మెలమెల్ల రోదచేసి
 కొనుచు పల్లపునేలకుచు డిగ్గి పడిపోయె

జలదేవతలు నచ్చి
 నెలత కిన్నెరసాని
 పద మంచు పద మంచు బలనంతపెట్టంగ
 మరిమరీ సతిచుట్టు తిరిగి కిన్నెరసాని
 వలనలా యేడ్చింది పలపలా కుందింది

జలదేవతలు నచ్చి
 చలపెట్ట పతిగుట్ట
 విడలేక విడలేక పడతికిన్నెరసాని
 చనలేక చనలేక చాన కిన్నెరసాని
 పోలేక పోలేక బాల కిన్నెరసాని

జలదేవతలు నచ్చి
 చలపెట్ట పతిగుట్ట
 వదలగాలేక యాముదిత కిన్నెరసాని
 తల్లి దగ్గరనుండి తనమెడకు పలుపోసి
 లాగగాబడ్డటి లేగలా నాగింది

సాగింది సాగింది

జాలుగా పారింది

ఆవుపొదుగున పాలు ధాన్యకృషిసయ్యలు
ననదేవతలు నీళ్ళు మౌలకాశిసయ్యలు
తల్లి చల్లనిప్రేమ వెల్లి వారినయ్యలు

జాలుగా పారింది

జలజలా పొంగింది

లేతమండలు విశాఖిని కృష్ణుకొన్నట్లు
పాలాట్రగడము పాతకత్తిసికొన్నట్లు
ముద్దరాలిమనస్సు పొంగివచ్చిన యట్లు

జలజలా పొంగింది

బిలబిలా నడచింది

పరికిణీ తొక్కాడు పదియేండ్ల కన్నెలా
చిన్నగంతులు వేయు కెల్ల నాబెయ్యలా
పసిపాప సెలవివారిన బోసినవ్వులా

నడిచింది నడిచింది

నడిచి కిన్నెరసాని

నడిచి యందాలు చందాలుగా నడిచింది
గడియగోపల పెద్దకాల్వగా కట్టింది
అడివితోగుల రాణి యన్నట్లు తోచింది

ఏమి కిన్నెరసాని
 ఏమి కిన్నెరతోగు
 బంగారుతీగలో పానకమ్మై పోయె
 కొట్టిరిపాలు వాకలుకట్టికట్టయ్యె
 నెయ్యాపు లొకసారి పిదికినపపామె

జలదేవతల వెంట
 సాగి కిన్నెరసాని
 తేలితారకలవెంట వెలుగులా తోచింది
 తలిరుపూవులవెంట తావిలా తోచింది
 తేనుగుపాటలవెంట తీపిలా తోచింది

వాయూరి నడలతో
 నచ్చు కిన్నెరసాని
 ననదేవతలు పూలు పై కుక్కిమ్మరించారు
 భూదేవతలు ఎదురుపోయి దేవించారు
 వాయుదేవతలు రమ్మని పాటపాడారు

పాము కిన్నెరసాని
 పజ్జలందున నిల్చి
 కోకిలా తన గొంతుకొన విచ్చి పాడింది
 పికిలిపిట్టలు మేలిరకముగా కూసినై
 తేలుగుపిట్టలు వొళ్ళుతెలియక పాడినై

ఎంతదూరము పోయె

నంతదూరముదాక

తెరిన కిన్నెర వెన్నెరిగి చూచుచు పోయె

పడతి కిన్నెర తిరిగి పతి చూచుచునె పోయె

నాతి కిన్నెర తిరిగి నాథు చూచుచె పోయె

పతినంక చూచుచూ

పడతి కిన్నెరసాని

పోయెటివేళలో భూమి తనంతగా

తోరమై విరియుచూ త్రోవగా చేసింది

కెరటాలతో చొచ్చుకోదు కిన్నెరసాని

బ్రతికి వున్నప్పుడూ

అతివ కిన్నెరసాని

ఎంత ఒయ్యారయో, ఎంత నెమ్మదిచానో

అంత ఒయ్యారమ్ము అడగడగుపోయింది

అంత యిల్లాలి నెమ్మదితనము చూపింది

20A

— 00B

కిన్నెరన్నత్తము

కెరటాలలో నుక్కు
తెరచాలులో నీటి
పోరజాలులో కిన్నె
రటు కదలి యిటు కదలి
చిటితరంగాలతో - పొటితరంగాలతో
నటనాలు మొనలెట్టెనే - కొన్నీటి
తుటుములా కదలాడెనే

పువ్వుకన్నెలా జగా
రన నవ్వులా వేల్పు
కన చివ్వలా కిన్నె
రటు లూగి యిటు లూగి
చిటులు కెరటాలతో - పెటిలు కెరటాలతో
జవ్వుజవ్వున నూగెనే - తెలిమల్లె
పువ్వురువ్వులు పోమెనే

చిటుగాలిలో నూగు
కొఱవంపులో నీటు
తరితీపులో కిన్నె
రటు లేచి యిటు లేచి
జల్లుతుంపురులతో - కొల్ల తుంపురులతో

మొల మొల న నాడెనే - కెరటాల
జలులో ముంచెతేనే

నడినీటిలో మేలి
జడసందులో నీటి
ముడిపొందులో కిన్నె
రటు పొంగి యిటు పొంగి
రంగారుకలలతో - పొంగారుకలలతో
చెగున చెగున చూకెనే - కొంగొత్త
సింగుములు వొలికెనే

సుకగాలిలో పొంగు
తకగాలిలో నీటి
తెరడాలులో కిన్నె
రటు పొంగలి యిటు పొంగలి
పరుగెత్తు నురుగుతో - తరు లొత్తు నురుగుతో
గల్లుగల్లున మోగెనే - జల్లు మని
వెల్లునల్ విరజిమ్మెనే

సొనజారునూ నీటి
పనవాలుతూ అండ
మున సోలుతూ కిన్నె
రటు చెదరి యిటు చెదరి
చిన్నారిపడలతో - పొన్నారిపడలతో

వన్నెవన్నెలు పోయెనే కిన్నెరా
కొన్నెలాతగు కొప్పెనే

చిటుతేనెలా అచ్చ
రల గొంతులా గజ్జ
యల మోతలా కిన్నె
రటు మొగసి యిటు మొగసి
గలగలారవళిలో - జలజలారవళిలో
మెల్ల గా నూగాడెనే - కెగవాల
జల్లుగా ముసురెత్తెనే

తెగపాడుతూ అంద
ముగ నాడుతూ తేనె
వగ లోడుతూ కిన్నె
రటు వాలి యిటు వాలి
తళుకువాకలతోడ - శెళుకువాకలతోడ
మలకలై నటియించెనే - తెలిసి
పులకలై బుగ్గెత్తెనే

లయ పెంచుతూ మధ్య
లయ దించుతూ పాట
రయ మెంచుతూ కిన్నె
రటు పోలి యిటు పోలి
తెలి నీటిమేనితో - తలిరాను మేనితో

ఒయ్యాగములు పోయెనే - కిన్నెరా
అయ్యరె యనిపించెనే

ధణధంగిణాం ధన్ధోం
గిణ తక్కిణాం మద్దె
లలమోతలై కిన్నె
రటు మోగి యిటు మోగి
చిటువెలుసోనలై
మృదుతాండవము చేసెనే - ననవిధి
సగువుసాయలు కట్టెనే

ఘలు ఘల్లునా వెల్లు
వల వెల్లునా కొల్లు
వలిజల్లునా కిన్నె
రటు తొక్కి- యిటుతొక్కి
గిలుకుటండియలునా - తళుకుటండియలునా
అలల నురుసులు తోచెనే - ఆమధ్య
జలాజలా పొంగెత్తెనే

జిగి బెక్కులా ధగా
ధగ తక్కులా జగా
జిగికుల్కులా కిన్నె
రటు నవ్వి యిటు నవ్వి
అలల పెన్నురుసుతో - సెలల పెన్నురుసుతో

తెలుగు వాదగులు పోయెనే - కిన్నెరా
తెలుగు తీపులు చిమ్మెనే

తెలినుక్కులో చెమ్మ
టలు చిమ్ముతూ అలస
టలు కమ్ముతూ కిన్నె
రటు సొక్కి యిటు సొక్కి
చిటుమీను కనులతో - శ్రమ మీనుకనులతో
సోగతనములు వోయెనే - లోగొంతు
రాగాలు వెలయుంచెనే

తమి కోనలో మిటా
రము కమ్ముతూ నిగా
రము లొల్కుతూ కిన్నె
రటు లెగిరి యిటు లెగిరి
ననమేని నంపుతో - నుచుమేని ముంపుతో
కాలిగజ్జెలు మోగెనే - జ్జు మని
కొలు కెరటాల్ చిందెనే

అల కోనలో మంచు
ఎలి సోనలో వెలు
నల వాలలో కిన్నె
రటు లోడి యిటు లోడి
రస మేలు రూపుతో - పసమేలు రూపుతో

సొగసునంపులు నంగెనే - నెన్నె
చిగురు మంపులు నూపెనే

తలి రోడ్పుతో నీటి
యలటూర్పుతో అంద
ముల మాన్పుతో కిన్నె
రటు శూగి యిటు శూగి
బిగువుటందాలతో - నగవుటందాలతో
నిండుగా ప్రవహించెనే - పుప్ఫుల
చెండులా చెలు నొలికెనే

చిటురాలపై మిట్ట
లగు నేలపై మెట్ట
లగు చేలపై కిన్నె
రటు దూకే యిటు దూకి
గొక్కదలు నీటితో - చిక్కునడు నీటితో
నీటి గుబురులు కట్టెనే - విరివూల
తోటలా తళు కొట్టెనే

తెర పొరుతో యూగి
కొను మరుతో తిరి
పడు దొరుతో కిన్నె
గటు తెరలి యిటు తెరలి
పావురా మెలుగుతో - తీవలా మెలుగుతో

ఒత్తుకొని తగొప్పేనే - తరగలు
ఒత్తేలి తటమొత్తేనే

అడవిలో చిలుపాయ

లై వాకలై సోన

లై జాలులై కిన్నె

నలు పాకి యిలు పాకి

దివ్యసృత్యములతో - దివ్యనిస్వనమతో

దిగిగంతము లంటెనే - సురనదీ

దీప్తి దిమ్మల చిమ్మేనే

జిలుగు టందియలతో

కులుకు కొన్నడలతో

వెలది కిన్నెరసాని

పలుతోవలుగ బోయి

తెలిపూల తేనెవాకలు వారగాచేసి

తెరుగువాగై పారెనే - నెత్తావి

తెరుగుపాటలు పాడెనే

కిన్నెరసంగీతము

కోనలన్నీ ముంచుకొనివచ్చు సెలయేటి
చాన కిన్నెరసాని జలజలా స్రవియించు
తరగలో, పై కెగయు
నురుగులో, కొంగొగ్గిత
తేనెకాలున లూరెనో - అమృతంపు
వాన చినుకులు జూరెనో

తేనెతరగల పిండుతోన జలజల సాగు
చాన కిన్నెరసాని జాలైన మేలైన
నాకలో, అందాల
రాకలో, బంగారు
జలుగు గంటలు మోగెనో - చిన్నాతి
బిగువు నవ్వుల సాగెనో

తేనెలై కలకండ సోనలై నానలై
చానకిన్నెరపాట సాగులాడుట చూచి
చివరలో, చివురొత్తు
సవురులో, కొమ్మావి
వింతగా సిగందెనో - కోకిలా
గొంతులో కద లాడెనో

చేతుపానక మెట్టి జీరపాకమువోలే
తరుణి కిన్నెరపాట తారు లాడుట చూచి
పువ్వులో, లేసంజ
రువ్వులో, దానిమ్మ
తెల తెల నయి పోయెనో - కొంజిల్క
పలుకులో పస దప్పెనో

ప్రొద్దుకాకల జారిపోవు మంచుచూతె
హలతి కిన్నెరపాట పొంగిపోవుటచూచి
నీటిలో, కిన్నెరా
సాటిలో, అడవిలో
తోగుల్లు పారాడెనో - కొంజలువ
వాగుల్లు సాగాడెనో

పికిలి పిట్టల యీలలకు కొత్తసాటిగా
సకియ కిన్నెరపాట జగగు లాడుట చూచి
సాములో, చిలువెచ్చ
జాములో, మెల్లగా
పగలు పులకలు పొందెనో - మాతెలా
సొగసు వెలుగులు చిందెనో

తొలివెన్నెల చివుళ్ళ తెలివిగు విగజిమ్ము
వెలది కిన్నెరపాట విరిసిపోవుట చూచి
తెలుపులో, వెన్నెలా

మలుపులో, రేచాన
సిరివెలి. పడరించెనో - విరిపూల
నెరతావి తన మెంచెనో

తలిరామకన్న మె తని యందమునుబోవు
నామని కిన్నెరపాట తాన మందుట చూచి
ఎడదలో, ఆనంద
జడధిలో, లోకాలు
పులకితమ్మగు సోయెనో - నసవార్ధి
చులుకితమ్మగు సోయెనో

చిటుత తంగెటిజంటి జీబు చిక్కినవోని
చిన్ని కిన్నెరపాట జీరసాగుట చూచి
పూలలో, తేనెల
చాలులో, కొండేండ్లు
కడలు లాడుట మానెనో - వాకపై
పదువులై పరువెత్తెనో

ఒకసారి సన్నగా ఒకసారి విన్నగా
ఉవిద కిన్నెరపాట యొయ్యారములు చూచి
కళ్ళలో లేపచ్చ
నుళ్ళలో, పసిలేళ్లు
బెడరుచూపులు చూచెనో - మైనిగల్
నడరుగా కనుపించెనో

అంచ కన్నయయ్యెలు అడవి సాగినయ్యెలు
అతివ కిన్నెరపాట అతిసన్నగిలి పోవ
పోరలలో; సనసన్న
తెరలలో, చిటుగాలి
యాపాట సాగించెనో - ఉయ్యాల
తోపాటు వూగించెనో

అందక తెల జల్లుటందె మోసినయ్యెలు
చింది కిన్నెరపాట జిలుగులుపోవగా
కూతలో, లేతమ్మి
మేతలో, రాయంచ
లొండొంటి ప్రేమించెనో - సింగార
ముండి కలయిక పొందెనో

ఏటి కిన్నెర పాట ఎగిరినె మిన్నంది
సాటి తారలనడుమ చాలుగా నిరవొందు
దవ్వలో, జాబిల్లి
నవ్వలో, కొక్కోక్కరు
తలిరుపూవులు చిమ్మెనో - చొక్కంపు
తెలుగు వెలుగులు క్రమ్మెనో

కంచు గీసినయట్లు కదలు తరగలతోన
మించె కిన్నెరపాట మేలిపోకలు వోపు
నిగులో, అందంపు

జగ్గులో, నవమెల
 కిక పాటయై సోయెనో - తరుదాన
 యెలుగవేకే సోయెనో .

ముద్దు ముద్దుగ నడచి సోడవోలిక నాడి
 మురిపముగ్గా పాడి ముగ్గుద కిన్నెరసాని
 యెడదలో, ఎదురైన
 బెడదలో, కష్టాల
 కడలియే కల గాంచెనో - కన్నీటి
 కడవలే ప్రసహించెనో

30A

కడలి పొంగు

గాలిపిల్లలె పోయి పూచెనో
 మొగిలు కన్నెలు పోయి చెప్పెనో
 తగని కోరికచేత తనలో కడలిరాజు
 సొగసు కిన్నెరసారి చూడాలె ననిపించి
 ఉరిట యీగెనూ
 మిఠైక్కి- చూచెనూ

మిస మిసని మింటికై పొంగెనూ
 మసక మసకల కళ్లు విప్పెనూ
 ఎంత దూరా నుందో యీ చిన్ని పడుచంచు
 సంతోసమే మేచు సకలమ్ముగా మారి
 మిరిమిరి చూచెనూ
 బొటవేళ్ళ నిలచెనూ

ఉబికి కెనటా యీగులాడెనూ
 గురుకులై ఉప్పొంగిపోయెనూ
 తన యొడలన కేమె తెలియ నట్లయిపోయి
 తరుణి కిన్నెర అందమే లోక మయిపోయి
 సళవెళా కాగెనూ
 గల గలా పూగెనూ

తన నీటిగుణ మెందు పోయెనో
 తన చలదన మెందు దాగెనో
 పరగ తనలో నున్న బడబొగ్గిలిఖి పొంగి
 తన శరీర మ్మెల్ల దహియించి నట్లుగా
 తట సటయి పోయెనూ
 తపియించి పోయెనూ

గంగ తన యిలాలు కాదటే
 యమున తన యిలాలు కాదటే
 ఎంతమందీ లేరు ఇన్ని యేళ్లూ వచ్చి
 చిన్ని వాగును చూచి చి త్త మెరియించుకో
 తనకు నిది తగదూ
 కడలిరాజునకూ

ఏ నాటి ముసలి యీ కడలి
 ఏ నాటి పెద్ద యీ కడలి
 తిరిగి నలుగురిలోన తిరుగ నేర్చినవాడు
 పరగ కామమునకై బడలిపోయె నటన్న
 తన కేమి పరువూ
 కడలి రాజునకూ

తన కున్న మగియాద యెంతా
 తన కున్న గౌరవం బెంతా
 లోకాలు తప్పుత్రోవల పోవునాయేని

సర్ది చెప్పగలటి సామంతు డీ రాజు
తానుగా దిగెనా
తప్పుదారులకూ

అన్ని వాగులవంటి దగునా
అన్ని తోగులవంటి దగునా
మంచి కిన్నెరసాని మగని కక్కి-నచాన
కొంచె మేమో పొంది కోప మెట్లయినంత
తన్ను పొందునటే
తనకు దక్కునటే

వాగుగా తా నెప్పుడై నదో
తోగుగా తా నెప్పుడై నదో
జల జలా స్రవించి బిలబిలా ప్రవహించి
కడలిరాజు హొరంగుకొగింటిలో దూరు
టపుడె వ్రాసినదీ
అన్ని వాగులకూ

అని పొంగిపోయెనూ కడనీ
అని వూగులాడెనూ కడనీ
తనపైన తారాడు పడన లల్లల నాడి
వచ్చే నంచు తుపాను భయ మంది కుందగా
తెరచాప లూగా
కెరటాలు క్రమ్మా

కెరటాలు పొంగినా కడలి
 తగగ లూగాడినా కడలి
 సొగసు కెన్నెరసాని చూ పందుకొనుటకై
 గగనమ్ము కొసదాక కెరటాలు వ్రులికించి
 దూరాలు చూచెనూ
 బొరలూ చూచెనూ

పొంగిపోయిన కడలి చూచి
 మిన్న ముట్టించ కడలి చూచి
 ఈ అకాలపువ్వు వేళ యేమో కడలి పొంగి
 పోయెదో లోకాలు ముంచివేయునో అంచు
 కళవళం పడెనూ
 జగము లస్సినూ

ఉగులాడిన కడలి చూచి
 ఉబికిపోయిన కడలి చూచి
 ఉప్పు పెనగా వచ్చి ఉర్పిలంతా పొంగి
 తెప్పలై నేలపై తేలియాడునో అంచు
 కళవళం పడెనూ
 జగము లస్సినూ

అదుగదుగొ బొడబము పొంగే
 అదుగదుగొ నేలపై వచ్చే
 అని మానిసులు పిరికితనముగా చెప్పును

మేనితో పాణాలు బిగియగా పట్టుకొని
కడలిపోయి రహా - ఒక కొకరి
వదలిపోన రహా

వచ్చే వచ్చే నటన్న కడలి
పొంగె పొంగె నటన్న కడలి
ఎంత చూచినను అట్లే నిలిచిపోవగా
ఎంతసేపటికి అట్లే నిలిచి ఉండగా
పిరకతగినదీ
జగములన్నిటికీ

ఎట్లు పొంగిన దట్లు పొంగి
ఎట్లు నిల్చిన దట్లు నిల్చి
ఒకసేటిబొట్టయిన ఉరలి నేలకు రాక
కడలి అచ్చోటనే కడలిగుండుట చూచి
పిరకపోయినదీ
కొంతసేపటికీ

కడలి పొంగిన దంతెకాసి
కడలి ఉబికిన దంతెకాసి
కడలి తా చెలియలీకట్ట చాటునె యంచు
కడలిమాత్రము బద్దె గడచిపోవునె యంచు
కడగి యనుకొనిరీ
బుడుతమానిసులూ

అన్నివిధముల లోక మాడెనూ
 అన్నిరీతుల జగము చెప్పెనూ
 చిన్ని కిన్నెరసాని చితాన పొగ లెగయు
 కొన్నిప్పుకలుతోన కుమిలించి దహించు
 టెవ్వ రెలుగుదురూ
 నవ్వేటి జనులూ

కడలి మిన్నుల తాకు చూచీ
 కడలి తగలవూగు చూచీ
 కడలి తనకోసమై బడలుపడిపోవు నని
 కడలి తనపై వలపు కమ్ముకొనివచ్చె నని
 కిన్నె రెరిగినదీ
 కీడు నలచినదీ

మనసులో పెద్దదిగు లుట్టి
 ఎదలోన పెద్దవగ పుట్టి
 కడలిపోయెడినీరు గడ్డకట్టించుకో
 సాగిపోయెడినీరు సాగ కింకించుకో
 బిట్టు కోరినదీ
 బెట్టు కుందినదీ

ఓ నాథ నిను వీడి నచ్చి
 ఓ రాజ నిను వీడి నచ్చి
 నా యొడల్పయితమ్ము నానాజనులు కోర

యీ యేవపుంబ్రను కేల పొందితినిరా
అంచు వగచినదీ
అంచు లులినదీ

అచటనే నిలిచిపో నెంచూ
అచటనే ఆగిపో నెంచూ
కాని నీటిగుణమ్ము కదలిపోవునెగాని
చాన కిన్నెరకోర్కె సాగించునే తాను
జలజలా కదలీ
బిలబిలా కదలీ

రాయడముగ చేసి నిలుచూ
పొదలడముగ చేసి యాగూ
ఇంత నిల్చితి నంచు నెంచి లో నుప్పొంగి
పొంత పొంతలరాళ్ళు పొదలు పైపై పొంగి
అడవి పగుగెత్తూ
అంతలో నేడ్చూ

కిన్నెర వఃః ఖము

హా యని కిన్నెర యేడ్చెన్
తనమనోహరుడు శిలమైనా డని
తా నేమో యింవాడైనా నని
హా యని యేడ్చెన్

ఊగులాడు కనటాల నాపుకొన
సాగులాడు తరగల్లు నిల్పుకొన
ప్రాకిపోవు తనగుణము చంపుకొన
చాలక చాలక చాలక చాలక

హా యని

తనతోందరయును తనపతిప్రేమయు
తాను చేసినా తెలివితక్కువయు
తనపతి చూపిన త్యాగశౌరవము
తలచుకు తలచుకు బోరున బోరున

హా యని

ఏడుపునిష్ఠక లెగసి చిమ్ముకుని
ఏటిసీరముల నెండగట్టుకుని
చేటు తప్పిపోయేటరీతిగా
బాట యేల కనరాదని రాదని

హా యని

చుక్కనై తే యీబెడద తప్పునే
మొక్కనై తే యీవగపు తప్పునే
అక్కట నా చెలువునిదెస వేసిచ
యిక్కలుషము నే దాని కెట్లు లని

హా యని

కడలి ఖోకములు నేలేరాజట
కడలి ధక్కములు నిలివేదొరయట
కడ పరినాతల కనయ నెంచుటలు
కడలికి తగునా తగునా యిట్లుని

హా యని

అతడు మంచివాడే యగునేమో
సతి వాగై ప్రియహింఁచిన దం చన
అతనికోసమే అయిన దటంచును
మతి తలపోయుట త ప్పెట్లగు నని

హా యని

ఏడ్చిఏడ్చి జల మెల్ల నెర్రనయి
ఏడ్చిఏడ్చి తనువెల్ల నల్లనయి
ఏడ్చిఏడ్చి నురుసులు తెల్లనయి
ఏడ్చిఏడ్చి నడకలు వేగమయి

హా యని

బొట్టు బొట్టు కొక వేయి యెఱుఁగుగా
 తరగ తరగ కొక వేయి నోరుగా
 బడలి నీరమే యేడుపునుయమై
 కడలిమోత లెక్కుడు భయ మీడగా

హా యని

గాలిపొగలలో కదలాడినవో
 అడవిచెట్లలో విలాసించినవో
 మొగుదారులను విచ్చిచొచ్చినవో
 కిన్నెరయేడుపు సన్ననియెలుగులు

హా యని

కిన్నెరయేడుపు సన్ననియెలుగులు
 విన్న యడవిలో చిన్నపులుగుగమి
 కిన్నెరతోపాటుగ గొంతులలో సస
 సన్ననియేడ్పులు జాలువాగ్చగా

హా యని

శీలయైనపతిం దెలచినగాలులు
 మెలమెల్లగ తన తరగల నూగగ
 చలచల్లన ప్రాణములు తేరగ
 తలచిన కొలంది దుఃఖము పొంగగ

హా యని

కొత్తవాగు పరతెంచి వచ్చె నని
కొత్తకోగు పరతెంచి వచ్చె నని
కొత్త కొత్త యా పాలనీగములు
క్రోలగవచ్చిసపులులు దిగుల్వడ

హా యని

ఎక్కడెక్కడీ మృగములు వచ్చెను
ఎక్కడెక్కడీ పులుగులు వచ్చెను
ఎక్కడెక్కడీ గాలులు వచ్చెను
కిన్నెర నోదాన్చుటకై పాపము

హా యని

కిన్నెరయేడుపు చూచి పులుగులగా
కిన్నెరదుఃఖము చూచి మృగములగా
కిన్నెరయేడుపు చూచి గాలులగా
ఓదార్చగలే కవియు నేడ్చెనూ

హా యని

చూడవచ్చినాలేడి, కిన్నెరా
గాడివారినా యెడదలోపలా
వాడి వాడి లేజివురు నత్తలె
లేడిసకన్నులనీగము వెట్టగ

హా యని

ఒడ్డునందు కుందేకికూన లవి
చిన్న చెవులు తెగనిక్కపోడుచుకొని
ముందుకాళు లింపొంద నెతి యో
దార్చలేక తెలశెల్ల వోవగా

హా యని

గూళ్ళలోన తమ పిల్లల వదలెను
మేతకొరకు పోవా లని నూనెను
అడవిపులుగు పిల్లల చేరుకుని
అడవిచాగు నోదార్చనచ్చెనూ

హా యని

పికిలి పిట్టలూ అడవి పిచ్చికలు
నీటిపులుగులూ నేలపులుగులూ
తెగగుమికట్టిన తెలుగు పిట్టల
దొకటి యేడ్చి నుటియొకటి యేడ్వదా

హా యని

కిన్నెరయేడుపు సన్నని వెలుగులు
మిన్ను మచ్చు నడి మెడము నెడమునా
చిన్ని వెలుగులో పిన్నగాలిలో
సన్న సన్నగా జాలువారగా

హా యని

చిన్ని కిన్నెరా సన్నని యెలుగులు
పిన్నగాలి కెరటాల చొచ్చునూ
ఎన్నడో నెనుకటి బ్రతుకున మిక్కిలి
విన్నవాటినలె విరవిరబోవును

హా యని

చిన్ని కిన్నెరా సన్ననియెలుగులు
చిన్ని చెట్ల కొంజివురు లంటునూ
ఎన్న నందనముగున్నమావుల
దున్న తుమ్మెదలరొదవలె మొగయును

హా యని

పడతి కిన్నెరా సన్నని యెలుగులు
అడవిస్పృకలయందున పాకును
అడవి పావురా యెడబాటగికి
గుడగుడ గొంతున కూసిరయటగు

హా యని

అల్ల నల్ల కిన్నెన యేదాపు లవి
వెల్లి విరిసి గోదావరి కెరటము
అల్ల లాడు నా నడిమిసందులో
మెల్ల గ దూరెను మొర లిడుపోలిక

హా యని

అల్ల సల్ల కిన్నెరయేడుపు లవి
 మెల్ల మెల్ల గోదావరిగర్భము
 వెల్లి లోన చొరబారి మొత్తుకొని
 గొల్లు మనుచు మొరపెట్టుకొన్నయని

హా యని

గోదావరి యీనాగ విన్నదీ
 గోదావరినది గుండె కరిగినది
 గోదావరినది జాలి పొందినది
 గోదావరి కన్నులు కార్చినది

హా యని

గోదావరినది పొంగివచ్చినది
 గోదావరి తా నభయ మిచ్చినది
 గోదావరి కెరటాలు చాచినది
 గోదావరి కమ్మన్నది కిన్నెర

హా యని

కిన్నెర యెడలో పొంగిపోయినది
 కిన్నెర యెడలో తాండవించినది
 కిన్నెర మరి కన్నీరు కార్చినది
 కిన్నెర తనకత చెప్పుకున్నదీ

హా యని

కిన్నెర తన కెరటాలు తగ్గిసది
 కిన్నెర తన యూగిసల నాపిసది
 కిన్నెర గోదావరి కెరటాలకు
 చిన్నియలలు తా నంది యిచ్చినది

హా యని

గోదావరీ సంగమము

గోదావరీదేవి గుంతె జలజలలాడి

ఆడగొని మనసు కదలాడి

సాదులో పెల్లగిలి వూడ్తి

గేదంగి తెల్ల రేకెత్తు కొత్తగలో

చాదుకొని పెనుతంగ బూగే

నాదుకొని యామెనగ పాగే

జాలి

కిన్నెరా

ఆవాగు

గోదావరీ జాలిగుండె గూడులు కదలి

సాదుకిన్నెర కెదురుపోయి

లోదిగులు తరగ చేదోయి

ఆదరముచే నామె నదిమి కొగిట బూని

ఏది నీ మొగము నాతల్లి

నీ దిగులు నిక మాను చెల్లి

ఆమె

వారించి

అన్నదీ

గోదావరీ పేదగుండె లోతులు కలగి

రా దగ్గరకు రమ్మ తల్లి

సాదువే నా ముద్దుచెల్లి

రాదగని కష్టాలరాశి మ్రగ్గితి వమ్మ

నీదుపతి శిలరూపు సొందీ

ఓదె పనవాగుగా చిందీ

ఎంత

నీ వెన్ని

నీ వేమె

85A

85B

గోదానదీ జాలిగుండె ప్రేగులు తడిసి

నీ నుఁఖి మెంతదో తల్లీ

నన్ను

నాచరువుగా నమ్ము చెల్లీ

నిచు చూచి

పేదలె లోకాలు పెదలె హే తేదీ

జోదులే మతిచెడిరి తల్లీ

నీ యేడ్పు

రోదసిని నిండినది చెల్లీ

గోదానదీ యెడదకోసలను కోతవడి

రా దగ్గరకు నమ్ము తల్లీ

కడలి

జో దొక నిచు కనడు చెల్లీ

నాతల్లి

నాదు గర్భమున ని న్నాదుకుని ఉంటాను

నీదు నెగులునుపోన చూడూ

కడలి

నీదు జోలికి నింక రాడూ

గోదానదీదేవి కొసమనసులో నొరసి

ఏది ని యెడలు నా తల్లీ

చేర్చు

నాదు కౌగింటిలో చెల్లీ

తల్లి నీ

తేదలిను కెరటాలు నాగుకాల్వల నింతు

నీగుబొట్టును కడలి కనఱూ

నాతల్లి

నీగుసంగతి కడలి విరఱూ

గోదానదీమహాకూలంకషామృత

శ్రీదిన్యచుధుతరంగాలూ

చిన్న

సాదుకిన్నె తరంగాలూ

కలసికొని

పోడిగొను గంగాసరస్వతుల సీరములు
చాదుకొను తళుకు లులించే
నైదోడుతనము మెరిపించే

చూడగా

గోదావరీదేవి కొన తరుమము శైముల
మాదిరి నెలంగు కెరటాలూ
సాదు కిన్నెర తరంగాలూ
లేదళుకు వెన్నెలలూ తలిసునుల్లికల
నూదలించినయట్లు పాలించే
పాదలించినయట్లు వలచే

చిన్ని

కలసికొని

అవ్వాని

గోదావరీదేవి కోరగించే మొగలి
నాదర హొరంగు కెరటాలూ
సాదుకిన్నెర తరంగాలూ
గోడుమలనన్నె తెలికొత్త మబ్బులజంట
ఊది కలసిన యట్లు పాలించే
గాదిలికవ్రంగిళులు మలచే

చిన్ని

కలసికొని

అందాల

గోదావరీదేవి కోలుమసగే సన్న
నాదు సేసే తరంగాలూ
సాదుకిన్నెర తరంగాలూ
వీధిలో పెద్దక్క పిన్నక్క నవ్వుల
బోదె లొదిగినయట్లు పాలించే
బాదు లుంచినయట్లు పాలించే

చిన్ని

కలసికొని

రతనాల

గోదావరీదేవి గువిసియాడే మీను

లీదాలాడే తరంగాలూ

చిన్ని

సాదుకిన్నెర తరంగాలూ

కలసికొని

మీది పుర్యాలలో మిసవిసను పసిపాప

మాదిరిగ కలసికొని వాలచే

నునుకాంతి

మేదురములై వెలుగు మెలిచే

గోదావరీదేవి కోరి కిన్నెగసాని

సాది తనలో కలుపుకొనెనూ

నీటి

పాదులో గ్రుచ్చెత్తుకొనెనూ

ప్రేమతో

నాదేవి చూచానమోచాన కెటూలు

సాదు నీగము కూడుకొనిగీ

కోమలాం

భోదములనలె మొదలుకొనిగీ

గోదావరీదేవి కోరికిన్నెగసాని

సాది తనలో కల్పుకోగా

కడలి

పాదుకోరిక పెల్లగిలగా

కోపాన

ఆ దేవి నడలించ నానోచనము చేయు

కాదంచు మదిలోన నెంచూ

మనసులో

వాదించు రంగు చెడు నంచూ

గోదావరీదేవి గొప్ప నరకపురాణి

కా దనేందుకు వీలులేదు

ఆమె

కా దన్నపని సేయరాదు

అందులో

ఏది తనదెస న్యాయ మే దారి నా దేవి
కా దన్నపని మంచి దనునూ
వాదించితే మెప్పు గనునూ

లోకాలు

గోదావరీదేవి గొప్పగుణములు చాస
వాదుపొదేపరుల రాదూ
మే దారి విడి మొకు పోదూ
ఆ దేవి ముచ్చు నీతారాము లొకరొకరి
నేడుకొను నెడబొలు నెరుగూ
షాదులకు చుదిగోన మరుగూ

న్యాయ
అందుగో

సమం క

గోదావరీదేవి కోరి కిన్నెరసాని
సాది తనలో కలుపుకొన్నా
యేది చేయగ లేక యున్నా అందరూ
ఓ దొరా! నీ కిట్లు లీ దిగులు కాదయూ
కాదు పతిభ కలను కోరా
పేదరా లది నీకు నేరా

కడలి

ఆ వాగు

గోదావరీదేవి కొనుస పలుపుల బి
డాదివాహిని తప్పుకోదూ
నేడునే గాని కైకోదూ
గేది కోపితువా యే మొగముపెట్టుకొని
పోను వా దేవికడ కింకా
నా దేవికొంట మాను వింకా

తప్పు

నీవు సి

ఏ రీతి

గోదావరీదేవిగూడ కిన్నెగసాని

సైదోడుగా మారిసంతా

కోర్కి

కేదారి మాయమయినంతా

తనపొంగు

మైదించుకొని కడలి లోదించుకొని కడలి

మీదిపొంగు కుదించుకొనెనూ

లోలోన

నాదుగా తెగ మొరసికొనెనూ

గోదావరీనీరు కూడి కిన్నెగనీరు

ఏది యేదో తెలియసంతా

కోర్కి

కేదారి మాయమయినంతా

లోలింగి

సాదురూపము పొంది సాగి చెలియలికట్ట

కేదో మెలమెల్లగా చెప్పు

పడనలకు

పోదారిగా నీర మొప్పు

గోదావరీదేవి కూడి కిన్నెగసాని

యేదిగులు లేక తెలివొందే

చల్ల

సాదుతరగల గుములుదించే

మనిసిగా

నేదారినో చచ్చుటేగదా

మరి యిప్పుడు

లేదు చావో తనకు నైనా

అనుకుంది

లేదు చావును మగని కైనా

కిన్నెరవైభవము

చూప్పుగో శ్లోకై నై తోచిన దుషఃకాంత
తొలిమావిలేబూత దూసెను పికికాంత
తలలపై రితనాలు తళితకా మెరిసేటి
నల్లత్రామలు దూకి నాట్యమాడేటట్లు
మెగసింది కిన్నెరా
ఒరిసింది కిన్నెరా

బిడుగు
డొంగు

పొందమ్మ తెలివొంద పొడిచింది కొంబాద్దు
మేల్కొను మెగాలతో మెలంగిన దడవిసద్దు
పసపుబట్టలు ఆరపట్టగా నేలపై
గాలి లేబాకలతో కదలు లాడినయట్లు
కదలింది కిన్నెరా కాంతితో
మెదిలింది కిన్నెరా

ప్రొద్దెక్కి గాలితో పుట్టింది చిలువెట్ట
పొడల బుర్రు మని కూసింది కోమటిపిట్ట
రేలచెట్టాకల్ల రాలి కొత్తచివుళ్లు
తొడిగి లేమొండలతోన దూకినయట్లు
పొలిచింది కిన్నెరా
మలచింది కిన్నెరా

తెలుపులు

జాము జామున్నర సాగెను చదల పొద్దు
 నెనులికూతలతోడ నిండిన నడవిసదు
 తరగ విరిగినచోట తరణికాంతులుస్పృశి
 గాజాముక్కలు సూర్యకాంతి మండినయల్లు
 పొదలింది కిన్నెరా అందాలు
 వదలింది కిన్నెరా

మిగుల తా నడిమింట మోసిమండెను తాని
 నెగడె కాంతారమ్ము నిశ్శబ్ద మగు కరణి
 మరకతమ్ములు నేల పగచగా పడలు
 పారుటాకులమీద పసిమి యూదినయల్లు
 నడచింది కిన్నెరా సాగసుల్లు
 ముడిచింది కిన్నెరా

మూడుజాముల పొద్దు మొగి జారినది మింట
 వెనుకపట్టెను తమ్మివిరిమేల్వలపుపంట
 కళ్ళమ్ముతుడిచి పండిన గోదామలకుప్ప
 తూర్పుగాలులకు సూర్యారపట్టినయల్లు
 జారింది కిన్నెరా పైడిగా
 మారింది కిన్నెరా

మూరగా బారగా పొద్దు వాటారింది
 పొలము పిచ్చికగుంపు పురుగుమే తేరింది
 అడవి చెట్టులనీడ లనఘళించిన నీరు

నలుపుతిరిగినపైరు నాట్యమాడినయల్లు

తరలింది కిన్నెరా

తరగల్లు

ఉలింది కిన్నెరా

కొండ దగ్గిరిసగా కుంకింది ముదిపొద్దు

మింట నచ్చెచు పట్టగముల కెక్కలసద్దు

అడవిలో నోయ వేటాడినట్టి మృగాల

నొడుసులా బడి నల్లతోగు వారినయల్లు

నడచింది కిన్నెరా

రంగుల్లు

ముడిచింది కిన్నెరా

నల్లగా రేచాన నడచింది తొలిజాము

గొల్లుగా బొప్పలిదె క్రొల్పులుల్ పెనుదీము

దొడ్దదొరముంగిళ్ళ తోరణాలుగ వేలు

హరిసీలమణులకాంతులు ప్రబ్బినట్లుగా

మారింది కిన్నెరా

ఉటలై

ఉరింది కిన్నెరా

నడిరేయి నల్లనె నాట్యమాడిన దడవి

విడిపులుల్ మృగముల వెడకి చంపెను టడవి

సీమనాగునొ యేమొ సీమ కన్నడరాక

తరగ సన్వడిమాత్ర గురుతుపైదునట్లు

పోయింది కిన్నెరా

నలుపులా

చే యంది కిన్నెరా

శుక పక్షము వచ్చె చూచుచుండగ నింట
 శోభిల్లె చిన్నిజాబిల్లి తాగలజగము
 తెచ్చి మణులుగ ఛాదీసిరి కంసాలి
 మూసలో కనగించి పొసెయ్యుటగా
 ఆడింది కిన్నెరా
 లాడింది కిన్నెరా

తళతళ

తలిరానుతుడ దిక్కితా వెను వసంతమ్ము
 కోకి లోచ్చెను నెమలికూతలగు పంతమ్ము
 మగనిపే వెడబాటు పొగల సగమయిపోయి
 బహు సన్నగిలిపోయి పాలిపోయిన మేన
 మెరసింది కిన్నెరా
 మెరసింది కిన్నెరా

ఎదలోన

ఎడనీరు కాల్యలై యేసులై పోవుకై
 నడి మృగమ్ములు దప్పికలు తీర్చుకొనురీతి
 సాగింది కిన్నెరా
 గూదింది కిన్నెరా

బూదిరం

మండుతుండలు గాసి మాడ్చినది గ్రీష్మమ్ము
 కొండయంచులనుండి కురిసినది ఊష్మమ్ము
 నీటిపుట్టము తొలగి నిలువెల్ల నిప్పులో
 యేటియినకలు మండి యెసగిపడిపోనగా
 ఏడ్చింది కిన్నెరా
 మాడ్చింది కిన్నెరా

తనువెల్ల

అడవిలో చిలువూటయట్లుగా కదలాడి
 పాలలో కలిపిన పంచదారవిధాన
 రుచిహెచ్చె కిన్నెర
 చ్చవి గుచ్చె కిన్నెర

సితమణి

నడగళ్ళతో నచ్చిపడె వానకాలమ్ము
 పుడిమి పచ్చికలతో పొంగెను ససాలమ్ము
 సతిగుట్ట ముగియతో పుస క్రుమ్మరించిన
 అతిప్రేమవాని దేహ మెల్ల నిండగా
 నుడిసింది కిన్నెర
 తడిసింది కిన్నెర

అందాలు

నలగఁగొట్టిన పంగనామాల చెరుకులో
 నలిబూదెరంగుపానకము జారినయట్లు
 పడిచింది కిన్నెర
 నడచింది కిన్నెర

నలనె

అంచరెక్కలతోడ నరుగుదెంచె శరత్తు
 పంచలందున తెల్పుపడె కొంచెము సరిత్తు
 మొదలిపొంగులు పోయి పోనుపో స్వచ్ఛమై
 తేరుకొన్న మనోహరుని ప్రేమపోలిక
 కదిలింది కిన్నెర
 మెదిలింది కిన్నెర

కెరటాలు

బంగారుతీగలో పాసకమ్మచుబోలే
మరియు చిక్కనగాక మరియు స్పృగగాక
తరలింది కిన్నెరా సండ్లరం
గురలింది కిన్నెరా

దిశదిశల్ మంచులో తేలించుకొనె కారు
శ్లోనై తరగలు తేలించుకొనె నేలు
రాణినాసముపొల్చు రమణి మేల్ముసుగులో
వెండితీగవితాన వెలిగిన యెడునల్లు
వెలిగింది కిన్నెరా దారిలో
మలగింది కిన్నెరా

శై వాభిషేకరంజన్నారికేశగ
ర్భాంబువుల్ వాకలై అడవి పారినయల్లు
కదిలింది కిన్నెరా ముత్యాలు
నదిలింది కిన్నెరా

శిశిరాగమము వచ్చి చెట్లమూపులు దూసె
ముసలులై జంతువుల మునుచుకుని కన్నూసె
పతిప్రేమ చూరాడి ఒహుగా ననుభవించి
పొలితిదేహ మ్మెల్ల ముడుతలు పడలు
పొలిచింది కిన్నెరా నిలుకడల్
వలచింది కిన్నెరా

రాలియెండినమాకు లోలిపడి నీకముల్
 మాగి యెగ్గిని కొత్తచునుపు కాలువయలు
 తోచింది కిన్నెరా యెగ్గినై
 యేచింది కిన్నెరా

ఋతువు ఋతువున మారు రుచులలో కిన్నెరా
 కారు కారున మారు కాంతిలో కిన్నెరా
 శైలుగు సత్కవిరాజుసలు కందుకోలేని
 చవులూరి చవులూరి జుమ్ము పొప్పలై
 కదిలేను కిన్నెరా
 సాగేను కిన్నెరా

తెలుగుదైనమ్ము భద్రాద్రిపై నెలకొన్న
 రామయ్య అతనిదమ్మము చేసేత్రోవ
 కాచింది కిన్నెరా
 తెలుగుమాత్రముల కందిచ్చు చల్లనిసీద
 పుణ్యాత్మ కిన్నెరా
 తెలుగుయాత్రికుల కందిచ్చు చల్లనిసీదు
 పూతాత్మ కిన్నెరా
 తెలుగునైనమ్ము భద్రాద్రిపై నెలకొన్న
 రామయ్య అతనిదమ్మము చేసేత్రోవ
 కాచింది కిన్నెరా

కోకిల వు పెళ్లి

లేతబుర్రాలు కొక్కిరిస్తే
అతగాళ్లతో యేమిగాని
తాతతాతలనాటి కతలూ
తవ్విపోస్తానోయ్!

ఊగులాడే కడలితరగలు
నాగుబాముల కోడలలే
ఒడుదాకా పాకిపాకి
ఒరిగిపోతా యోయ్!

ఒడుదాకా అడివి, అడివి
దొడ్చెట్లన్నాయి తరగల
వూగులాడే గాలిచేత
వూగుతుంటాయోయ్!

అడవిలోనూ కడలిలోనూ
అదరాతిరివేళ అప్పుడు
తోగరుకన్నెల చుక్కకన్నెలు
తొంగిచూస్తారోయ్!

పొద్దుకూకేవేళ వాడున
ముద్దు ముద్దుగ తిరుగుతుంటూ

సొగసునడకల గాలిపిల్లలు
సోకుపోతారోయ్!

సుల్లు తిరిగే కడలినడుమా
చూపు కందీలందకుండా
తెప్పలేసుకు పాముపసుచులు
తేలిపోతారోయ్!

ఒడునే బగ్గాయచేలా
ఒడునే పూవులుచేతో
ఊరికే యిట్లంటెచాల్ పా
లుబికిపోతాయోయ్!

*

*

*

నేను చెప్పేకతలు జరిగి
యెన్నినా శృంగారందో అప్పుడు
మలలు పొదలూ కొండకోనలు
తెలుగునా డంతా!

కడలివొడ్డున పల్లె వొక్కటి
కలదా, తె దున్నాడు దానికే,
అప్పటికే యీ తెలుగు లంతా
గొప్ప యెకిమీళ్లు!

వెదురుతో ముత్యాలపేరులు
కదురులో దారాలబట్టలు
ఎదురుగా నెలసొడిచినట్లు
ఏపుమీ రేడోయ్!

దొడదొర, అతగాడినేలలో
ఎడెసచులే చేయ రెవ్వరు,
దొంగనాగరికతూ దేశం
తూలిపోలేడోయ్!

ఉన్నవాళ్ళకు ఎంతనేలా
దున్నకుంటే చాలుతుందో
మించి ముట్టరుకూడ పైనా
చిన్న చెక్క-యినా

మిగిలినా అడవూలు, కొండల
కెగురుతూ, మబ్బుల కన్నెల
తగులుతూ, తరిలోన నానలు
కురుస్తుంటాయోయ్!

అందరికి కావలసినంతా
వుంది, యెవ్వరితోడ నెవరికి
నెన్నడూ చూడలేమన్నా
చిన్ని తగవై నా!

ఆ దొంగకి కూతుళ్ళు ఇద్దరు,
మోదాగులు పూశాయి పెదవులు,
వారి పేరులు, చిలకతల్లీ,
కోకిలమ్మనూ

కోకిలమ్మా నల్ల నీడీ
చిలకతల్లీ పచ్చనీడీ
చిలకతల్లీకి కోకిలమ్మకు
ఎప్పుడూ పడదూ

చిలకతల్లీ చిన్ననాడే
సలుక మొదలెట్టింది ముద్దుల
మొలకలై తండ్రికీ మేనూ
పులకరించిందీ

ఎన్నో యేళ్లూ వచ్చినాయీ
కన్ను లింతగ తెరిచినాగీ
పాప మేమో! కోకిలమ్మకు
మాటలే రావూ

చిలకతల్లీకి రంగురంగుల
చీరలూ తెసాడు తండ్రి,
కోకిలమ్మను ఊరికేనే
కోపపడతాడూ

చిలకతల్లి నవ్విపోతే
తండ్రి మారూ పలుకకుండు
తల్లి వంకా చూచి కోకిల
తల్లి పోతుందీ

చిలకతల్లి వెక్కిరిస్తే
తండ్రి పన్నీ కసురుకుంటే
తల్లి వెనుకా దాసిపోతూ
తల్లి డిలుతుందీ

తల్లి యేమీ చెయ్యలేకా
తాను కూడా విసుక్కుంటే
కోకిలమ్మా లోనె లోనే
కుమిలిపోతుందీ

రోజు రోజూ కడలితరగల
రొదలలో కలసి యేడుస్తూ
నురుసులోపల వట్టిచూపులు
నిలిపి పోతుందీ

అడవిలో రేం చెట్టుకిందో
అంత యెగ్గూ తలచుకోనీ
కూరుచున్నది కూరుచుండే
కుంగిపోతుందీ

చెట్టుకోనో పుట్టుకోనో
 చెప్పుకుందా మన్నగానీ
 ఎట్టివాడో వాడు నోరూ
 పెట్టలేదాయే

కొండవాగుల్లోను పొద్దు
 గూములూ కూర్చుండి యిసకలూ
 గూళ్ళులేనీ పిచ్చికలకీ
 గూళ్ళు కడుతుందీ

కొండవాగులవెంట పోతూ
 కొండపువ్వులవంక చూస్తూ
 ఎంత పొద్దోయినా గానీ
 యింటికే పోదూ

ఒక్కొక్కప్పుడు తెల వాడూ
 అడవిలోనే వుండిపోతే
 తల్లి ఊరక తెల వాడూ
 తల డిలుతుందీ

* * * *

వానకోజులు వచ్చిపోగా
 చలిపగళ్ళూ సాగిపోగా

ఆకురాలుట ఆగి చివురులు
జోకతాల్చాయీ

చివురులూ కొమ్మలాచివరా
గుబురులై గుబురులాచివరా
పూవులూ నాలుగూవైపుల
బుగులుకొన్నాయీ

చివురులో యీనెల్లె, ససిరిక
పూవుల్లా తేనెల్లె, పలపల
చిలకతల్లికి కోకిలమ్మకు
వయసు వచ్చింది

చిలకతల్లి చదువు చూచీ
చిలకతల్లి సాగసు చూచీ
గాలిపిల్లలుకూడ లోపల
కలతపడారూ

చిలకతల్లి అంద మంతా
చిందిపోయీ అన్నివైపుల
కనులచూడని వారుకూడా
అనుకునేవారే

చెటరాణీ తలాడినూ
చిలకతల్లి నానుకతలే
నింగిలో దవ్వున యెచ్చటా
పొంగి పాడినీ

ప్రాద్దుకూకేవేళ తిరుగుతు
ముద్దు లొలికేగాలిపిల్లలు
చిలకతల్లి అంద మెప్పుడు
నొలకపోస్తారూ

ఎల వారూ చిలకతల్లి నె
పెళ్లి కె కోరారు, తండ్రి
తల్లి మాత్రము పిల్లదాన్నీ
కళ్ళ కాస్తారూ

కడలిఅడవులతోండు తమగో
కలుపుకుంటా రేమొ అనుకుని
గడపదాటీ చిలకతల్లిని
కడలిపోస్తారూ

ఇంటిముంగిలి దాటనీకా
ఇంటిపచుటూ చేయనీకా
కంటికి రెప్పకిమల్లే
కాచుకుంటారూ

చిలకతల్లీసాగసువాకలు
 చిలపల్లె పలపల్లె యంవపు
 మొలకల్లె తేనెలాచినుకులు
 గలపరించాయీ

చిలకతల్లీ అంద మేమో
 చిలకతల్లీ పెళ్ళి మేమో
 తల్లి తండ్రి కోకిలమ్మను
 తలచనే పోరా

*

*

*

ఒక్కమధ్యాహ్నంబునందున
 చెమకలను కుండలప్రభ లని ,
 పిక్కటిల బ్రాహ్మణుం డొక్కరు
 డక్కడికి వచ్చెన్

చిలకతల్లీ తల్లిదండ్రులు
 చేరవచ్చిన అతనికోసము
 కోరినట్టివి యన్ని యిచ్చి
 ఆదరించారూ

వేదపనసలు చెప్పుకుంఘా
 వాదములకూ కాలు త్రవ్వచు

ఆయనా తెలుగురాజుంటో
ఆగివున్నాడూ

అతని వేదధ్వనులు వింఛూ
అతని నర్చస్సంత కంచూ
చిలకతల్లీ అతని తనలో
నిలిపివేశిందీ

సంగతంతా తెలిసిజేడూ
పొంగిపోయాడేమొ కాని
తల్లి కీ చిలకతల్లంటే
వెళ్ళుకొచ్చిందీ

* * *

కోనలందూ అడవులందూ
కోకిలమ్మా తిరుగుతోందీ
ఎంత యెడసోందో తల్లీ
యింటికే రాదూ

ఏ యెఱుంగని నేలనాడో
యింటికొస్తే వాడిమీదా
చిలకతల్లీ వలపు తానూ
నిలిపివేశిందీ

కోకిలమ్మా యింటికై నా
 గాక అడవుల్లోనె తిరుగుతు
 పోకిళి మార్చింది, తల్లికి
 కాకపోయిందీ

అడవులెంటా కోనవెంటా
 బుడబుడా చను సెలలవెంటా
 అడుగులూ తడబడా వెదుకుతు
 నడచిపోయిందీ

రెండుజాములవేళ పులులూ
 పండుకొని రొప్పేటి నీడల
 గుండె గుబగుబలాడ పోయీ
 కూతు వెదికిందీ

పెద్దపులులు సివంగులూ ద
 ప్పికలు తీరగ నీరు త్రాగే
 దొంగతోవల సెలమొకళ్ళా
 తొంగిచూశిందీ

అడవిమెకములు తిరుగులాడే
 ఎడము లేనీ అడుగులొప్పే
 అడవిలోపలికోన తెల్లా
 తడిచిచూశిందీ

పెద్దపులులనుకూడ చంపి
 దీల్చి పిప్పిగ చేసివేసే
 అడవికుక్కలు పాకులాడే
 కడలు చూశిందీ

లేళ్ళనూ తిని కొండసిలువలు
 కళ్లు మూసుకు నిద్రపోయే
 బిలుడడవికొప్పున్న రంటూ
 వెళ్ళిచూశిందీ

ఎచట పోయినా వెదకినానూ
 ఎందు లేదూ కోకిలమ్మా
 ఎచ్చటండో తల్లిగుండే
 నచ్చిపోయిందీ

ఒక్క-సెలయేట్లోకి వేరూ
 మిక్కిలీపోయినా ముప్పిణీ
 ప్రక్కచెట్టాకింద కూర్చుని
 సుక్కిపోయిందీ

తల్లి వెనకా యింతసేపూ
 మెల్లగా వసోంది కోకిల
 తల్లిబాధా కళ్ళచూశీ
 గొలు మన్నాదీ

ఉరుములా వురిమింది కోకిల
మెరుపులా మెరిసింది కోకిల
వాక్కగంతున తల్లివాళ్ళో
వాచ్చిపడ్డానీ

తల్లి బిడ్డకు బిడ్డ తల్లిని
కళ్ళు మూసుకు కౌగిలించి
ఒళ్ళుతెలియక చెట్టుమొదటా
ఒరిగిపోచూరూ

ఒరిగిపోయిన తల్లి బిడ్డా
ఒరిగినటే అయిరిగానీ
ఒక్కరై నా లేచి కళ్ళూ
తెరవనేలేదూ

తల్లి బిడ్డలప్రేమ అంటే
యిల్లాగు వుండా లటంటూ
మెలగా పాడింది అడివిలో
పిల్ల సెలయేరూ

తల్లి బిడ్డలప్రేమ అంటే
యిల్లాగు వుండా లటంటూ
కానలోనీ తీగలన్నీ
కదలులాడాయీ

తల్లిబిడ్డలప్రేమ అంటే
యిల్లాగు వుండాలటంటూ
గాలిపిలలు వెదురులో రా
గాలు తీశారూ

తల్లిబిడ్డలప్రేమ అంటే
యిల్లాగు వుండాలటంటూ
ప్రకృతిదేవీ వొళ్ళు తెలియక
పాట పాడింది

ఎప్పుడూ గిలకలె అడవిలో
ఎచట చూస్తే అచటవుండే
చిన్నికోకిల లేక అడివీ
చిన్నవోయిందీ

కోకిలమ్మా తానమాడని
కోకిలమ్మా పుక్కిలించని
అడవిలోపలి వూటయేటికి
అందమే లేదూ

కోకిలమ్మా చివురుకోయని
కోకిలమ్మా పూలుతురుమని
అడవిలోపలి చిన్న చెట్లకు
అందమే లేదూ

కోకిలమ్మా తిరుగులాడని
కోకిలమ్మా లేని అడవి
కోనలను తొలుకారుటందం
కొరతపడ్డాడీ

తల్లి అంటే అంతప్రేమా
వెళ్ళగొక్కిన కోకిలమ్మను
చావు లేదని మావిదివురూ
సాగు లాడిందీ

తల్లి అంటే అంతప్రేమా
వెళ్ళగొక్కినకోకిలమ్మా
మునిగిపోదని అడవివ్రాటా
ముర్మురించిందీ

తల్లి అంటే అంతప్రేమా
వెళ్ళగొక్కిన కోకిలమ్మా
బ్రతికి వస్తు దంచు అడివీ
పాటపాడిందీ

ప్రాద్దుకూకే వేళ వెన్నెల
ముద్దుగా కాసింది జాబిలి,
చావు లేనేలేదు ప్రేమకి
చావు లేదందీ

వానలన్నీ వెనుకపట్టీ
 కోనలన్నీ నీరువట్టీ
 ఆకురాలే కాదుకూడా
 ఆగిపోయింది

చిన్న మొగమున కుంకుమిడినా
 కన్నెపేరంటాలి మలే
 చెలువుగా అడివంత కొత్తగా
 చివురు తొడిగిందీ

గోదుమావన్నె త్రాచలే
 కోబ్బరీపాలలె అడవి
 చిన్నివూటా వొదిగి వొదిగీ.
 చెన్ను వొలికిందీ

ఎక్కడో అడవిలో చినరా
 చక్కగా సన్నగా యేదో
 చిక్కనైనా తేనెపాటా
 జీరు వారిందీ

ఆపాట వింటూనే అడివి
 అడివిగా నిలువెల్ల, పోయిన
 వొక్కచుట్టం వచ్చినట్లూ
 వ్రలికిపడ్డదీ

సన్నగా పోతున్నవూటా
జాలు జా లింతై వెడలైన్
పట్టలేకా ఓర్పు జలజల
పరువులె తిందీ

కోకిలమ్మా అమగొ మళ్ళీ
కూసెనంటే కూసెనానీ
వచ్చెనంటే వచ్చెనానీ
బ్రతికెనంటే బ్రతికెనానీ

ఒళ్ళుతెలియక అడవివూటా
జూరి పోయిందీ
చెన్ను తరగని మావిమోకా
చివురు తొడిగిందీ

అంతలోపల నడవి కందం
అతిశయించిందీ

*

*

*

అంతలో పూవుల రేమా
వింతవింతల సోకు లేలిక
చెక్కులా నవ్వులు చిలుకునూ
చేరనచ్చాడూ

ఏడాది కొకసారి వసా
 డేడాది కొకసారి తెసా
 జెన్నిపువ్వులు, అతనివేనూ
 వన్నెలూ చిన్నెల్

వచ్చావటయ్యా పూలతేడా,
 తెచ్చావటయ్యా పూలరాజా,
 నీవు తెచ్చిన పూవులే కా
 నికల కిస్తామూ

కోకిలమ్మను ముద్దుపెళ్ళి
 కూతురును చేస్తాము, పెళ్ళి
 కొడుకునూ చేస్తాము నిన్నూ,
 గూర్చి వేస్తామూ

కోరి నీ అందానికీ మా
 కోకిలమ్మా గొంతుకునకూ,
 సాగసుచేతా పాటచేతా
 సగేపోయిందీ

రావయ్య ఓ పూలరాజా
 రావయ్య ఓ అండగాడా
 కోకిలమ్మకు నీవు, నీకూ
 కోకిలా తగునూ

వారిపెళ్ళికి అడవి అంతా
తోరణాలై నాయి చివురులు
కాపలా కాసినై పులులూ
గండళిలలాదూ

సన్నాయి పాడింది తెల్లని
సన్ననీ సెలవూట పూలూ
వెన్నెలై ప్రకృతి తల్లెమో
కన్ను తెరిచిందీ

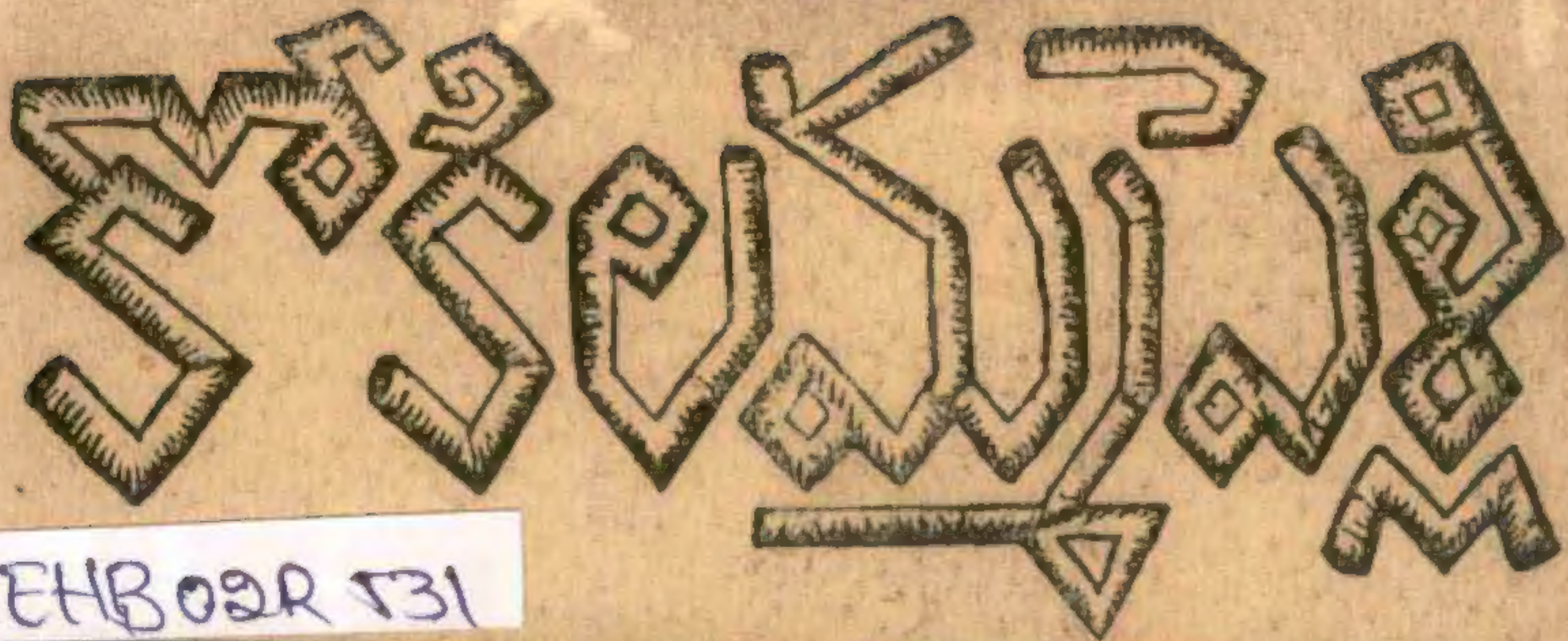
పూలసోనలు కురిసిన్నై, తే
నేలపాటలు విరిసిన్నై, అం
దాల తోనలు వెలిసిన్నై, రాజ
నాలు పండినవి

చిలకతల్లి మహాన్వయంబున
నిలిచినవి సాంస్కృతికవాక్కులు
కోకిలమ్మా తెనుగుపలుకూ
కూడబెట్టిందీ

50

7

57

REHB02R 131

విశ్వనాథ సత్యనారాయణ

154

మనసు ఫౌండేషన్
పుస్తకాల పరిశీలనాపట్టిక

పుస్తకం పంఖ్య	REHBOAR క్రికెట్
పుస్తకం పేరు	క్రికెట్ పాఠాలు
తారీఖు	23/3/24
ముందు లిప్తి	yes
వెనుక లిప్తి	yes
మొత్తం పేజీలు	93
పెద్ద పైకా పేజీలు	NO
భాష పేజీలు	CL, SA, SUB, 3A, 4A, 5A, 6A
లేవి పేజీలు	NO
తయారు చేసినది	Nandini
పేజీలు విడదీసినది	Nandini
స్కాన్ చేసినది	pragathi
పరీక్ష చేసినది	rakshitha
పేజీలు పరిచూసినది	
బైండింగు చేసినది	
ప్యాకింగు చేసినది	
స్కాన్ చేయబడింది	
తప్పులు	NO
పరిస్థితి	good